

Fryslân

CQ FM Nieuws

Verenigingsavond op 8 november 2013

Dick van de Berg PA2DTA over: alles Legergroen, Marineblauw en Luchtmachtgrijs.

Editie november 2013

Afdeling Friese Meren A62

Redactie CQ FM Nieuws
Wilhelminastraat 27
8561 AA Balk
E-mail : pe1jra@gmail.com

HET NIEUWS BULLETIN

VAN DE VERON AFDELING

A62 De Friese meren

Bestuur

Voorzitter	: T.J. van Tuinen	PAoTVT	Koopmansgracht 34, 8606 AB Sneek	(0515 – 413611)
Secretaris	: S.W. van de Hoek	PE2SKE	Vicariswei 20, 8711 GN Workum	(0515 - 543412)
		E-mail:	pe2ske@veron.nl	
Penningmeester	: H.A.M. v.d. Veen	PA2HSH	Lindenlaan 6, 8603 BZ Sneek	(0515 – 413278)
Lid	: A.J.H. Cornelis	PD7AJH	Feam 3, 8603 DT Sneek	(0515 – 420957)

CQFM Nieuws

Eindredactie +	: Wil Stilma	PE1JRA	Wilhelminastraat 27, 8561 AA Balk	(0514 – 602915)
Advertenties			e-mail: pe1jra@gmail.com	
Administratie	: H.A.M. v.d. Veen	PA2HSH	Lindenlaan 6, 8603 BZ Sneek	(0515 – 413278)
HF Rubriek	: C. Hollander	PAoCOR	Priorstraat 25, 8603 VN Sneek	(0515 – 414022)

Advertentietarieven

Voor een heel jaar (10 nummers)	1/1 pagina + plaatsing op www.veronfriesemeren.nl	€ 100,00
	1/2 pagina + plaatsing op www.veronfriesemeren.nl	€ 50,00
	1/4 pagina	€ 22,50

QSL Bureau

QSL-Manager Regio 14	: Martin Bak	PAoMBD	Boschawei 67 9212 RG Boornbergum	(0512 – 382142)
Voor afdeling A 62	: C. Hollander	PAoCOR	Priorstraat 25, 8603 VN Sneek	(0515 – 414022)

HOMEPAGE

www.veronfriesemeren.nl
E-mail: pe1jra@gmail.com

CQ FM- Nieuws het verenigingsblad van de VERON Afd. 62 “De Friese Meren” en verschijnt 10 x per jaar.

Overname van de artikelen met bronvermelding is zondermeer toegestaan.

BIJEENKOMST

De VERON afdeling A62 nodigt u uit voor het bijwonen van de verenigingsavond op:

V R I J D A G, 8 november 2013

Locatie: OOSTERKERK

**Jachthavenstraat 1/A
Sneek**

0515-415574

AANVANG: 20.00 UUR.

AGENDA

1. Opening door de voorzitter
2. Ingekomen stukken en mededelingen
3. Rondvraag
4. Presentatie door Dick van de Berg PA2DTA over "Legergroen".

Bijeenkomsten andere Friese afdelingen.

Voor bijeenkomsten van andere VERON afdelingen zie onze homepage www.veronfriesemeren.nl bij de rubriek Links.

In deze editie van CQ FM Nieuws o.a.:

- Uw agenda
- Lezing en presentaties 2013 – 2014
- QSL-post
- HF-rubriek 187
- De Muntronde op 145.700 Mhz
- Distributie terreur in Arnhem
- De grootste proefnemer van zijn tijd: William Gilbert
- Wenken voor de Radiotelegrafist
- Elders gelezen
- In andere bladen gelezen.

Voorpagina: Een complete GRC-3035 radio/zendinstallatie (ruim 100 kg !).

Enkele interessante dagen voor in Uw agenda!

Wekelijks

D-star Ronde op iedere dinsdag op 438,400 GMSK via PI1DRA vanaf 22.00 uur.

Friese Meren Ronde op 145,2875 Mhz en 434,550 Mhz FM iedere zondag vanaf 22.00 uur

Pronkjewailronde iedere woensdag op 145.750 MHz FM via PI3GRN vanaf 19:00 uur

Friese Woudenronde iedere vrijdag op 144.340 MHz USB vanaf 21:00 uur

10-meter-ronde iedere zaterdag op 29.550 MHz FM vanaf 21:00 uur

Hunebedronde iedere zondag op 145.275 MHz FM. RX via PI2ASN vanaf 10.30 uur

Friese Ronde iedere zondag op 3660 kHz LSB +/- QRM vanaf 11:30 uur

Meppelronde iedere zondag op 145.650 MHz FM via PI3MEP vanaf 12:00 uur

Muntronde iedere zondag op 145.700 MHz FM via PI3HVN vanaf 20:00 uur.

Drachtster Kei ronde iedere zondag op 7.080 Mhz SSB +/- QRM vanaf 11:30 uur.

Lezingen en presentaties

Alle avonden in principe in de grote zaal van de Oosterkerk, ingang aan de Jachthavenstraat 1A te Sneek (ruime parkeergelegenheid voor automobielen naast en voor het gebouw) en de avonden beginnen om 20:00 uur, zaal open om 19:30 uur.

Programma 2013 - 2014

08 november	Vorig jaar door verwachte sneeuw/ijzel/gladheid uitgesteld maar niet afgesteld komt Dick van de Berg PA2DTA met een auto vol militair materiaal naar ons toe en wordt ons lokaal groen gekleurd. Thuis heeft hij zo'n 40 meter plank, edoch helaas kan niet alles mee.
13 december	HF-antennes en transmissielijnen met demonstratie transceiver met staande golf is het onderwerp voor deze avond en Harold Plooijer PAoQRB komt helemaal uit Den Helder om de causerie te leiden en veel te laten zien.
<u>2014</u>	
10 januari	Kameraadschapsavond met onze YL en het onderwerp is de ondergang van de "Lutine" nabij Terschelling met een lading goud en zilver! Conservator G.A.de Weerdt van het Museum 't Behouden Huys op West-Terschelling weet waar het wrak ligt en nog veel meer dus komt hij er over vertellen, waarna U er zelf naar goudstaven kunt gaan baggeren !
14 februari	Jaarvergadering 2014

14 maart

Dit wordt erg interessant: Rudi Engelbertink PA4UNX komt ons vertellen over HF-propagatie. Ons lid Wil Stilma PE1JRA heeft deze lezing lang geleden bijgewoond en attendeerde mij – hartelijk dank overigens! – op deze causerie. Het voortplanten van de radiogolven in de atmosfeer is afhankelijk van enige factoren zoals de A- en K-index, de SFI-index en de SSN, over dat alles weet de gemiddelde zendamateur meer dan ik, maar dat is niet zo moeilijk!

Na deze avond ben ik dus ook op de hoogte en wellicht nog enige aanwezigen.

11 april

De legendarische Varadyne radio uit een verleden, dat vermoedelijk niemand in onze groep nog heeft meegemaakt is het onderwerp van deze avond en uit Alkmaar komt dan Piet van Schagen PA3HDY; hij neemt er eentje mee en komt er veel over vertellen. Hij vertelde mij, dat hij jaren gelden toen nog in “De Hen” eens bij ons is geweest en een causerie hield over de vonkzender.

09 mei

Spectrum Analyzer (onder voorbehoud).

Hans, PD7AJH

QSL-post

Er zijn kaarten voor de onderstaande stations:

PA0 GRB, GUS, HFM, SKV. PA1 CD, JDL. PA2 SNK.

PA3 BNU, BTS, BVG, BXH, BXI, BZC, CWR, DTY, EGR, EKU, FBQ, FTV, FQS, GFY. PA5 CB, COR. PA7 PTR.

PD0 NUE, ORT, SNK. PA2 MCK, RPS.

PE1 DAB, CDK, DWQ, JMM, JPU, JRA, KDF, OPK, PIX, RCG, RJY.

NL 13202, 13279.

Kaarten afhalen op de eerst volgende vergadering.

73, Cor

HF Rubriek 187

De zomercondities zitten er op. Tijd om over te schakelen naar de HF-banden.

Laatste maand hard gewerkt op de antennes weer in orde te maken. Het meeste is weer klaar waaronder een beam voor 40 en 30 meter. Ook 80 en 160 was in slechte toestand en moest weer het nodige aan gebeuren.

Nu de dx:

CYOP Sable Island. Deze DXpeditie eindigde op 9 oktober 2013. Iets vroeger dan de bedoeling was. Deze Dxpeditie kostte de deelnemers ruim 20.000 dollar. Een kleine bijdrage wordt op prijs gesteld als u uw qsl kaarten per post stuurt aan VE1RGB. In totaal hebben ze daar 24000 qso's gemaakt. Ook wij konden een verbinding op enkele banden maken.

Eind september 2013 waren er goede condities op 15, 12 en 10 meter.

4L1MA Georgia had hier een hard signaal op 10 meter met CW, evenals COOSK Cuba met fone op 15 meter. Deze was hier S9 +

ZD7FT St Helena. Dit station is regelmatig te werken, dit maal op 10 meter.

3B9DB Rodriguez was erg sterk op 12 meter evenals 3B9BAE welke actief was op 10 meter. Deze was hier S9.

YS1/NP3J was op bezoek in El Salvador en was daar actief op 15 mtr met CW.

KH7XS op bezoek in de USA (W4) en was daar actief op 10 meter met CW.

H7H (YN) Nicaragua was op diverse banden te werken o.a. op 20, 15 en 10 meter met fone.

8Q7VR/mm werd gewerkt op 20 mtr met cw en had een goed signaal. Op 30 mtr werd gewerkt met Rotuma Island 3D2gc/p met 559. Het verblijf op Rotuma is echter ingekort daar een lokale amateur zich niet aan de afspraak heeft gehouden. De activiteiten zijn verder voortgezet op Fiji met de 3D2GC. Ook dit station kon op 30 mtr gewerkt worden.

SV3/DF1XC was op bezoek in Griekenland en zijn landgenoot FR/DJ7RJA was op op bezoek op Reunion Isl en deze gewerkt op 15 meter.

JW9JKA (eu027) was begin oktober actief op 12 meter. Hij was hier S9 en later was hij ook te werken op andere banden.

5X1NH Uganda werd hier gewerkt op 10 meter met CW en ook TO2TT Mayotte was even eens te werken op deze band, later was hij ook op 12 meter met SSB. Vanuit Herbaijum ook op alle andere banden. Had de 160 mtr antenne net op tijd klaar.

Een groep spanjaarden was actief in Nicaragua met de call H7H. Het station van YN2N Octavio YN2N werd hiervoor afgehuurd. Ze konden op de meeste banden worden gewerkt.

Dit is het weer, GD DX Bert PA7MM en Cor PAoCOR.

Beleef de lente in uw tuin
Maar geen tijd om zelf aan de slag te gaan...

Hoveniersbedrijf W.P. Folkerts
...natuurlijk goed!

Hearekeunst 6-8 Tel 0515 541868
8711HE Workum Fax 0515 541869
www.wpfolkerts.nl

De Muntronde op 145.700 MHz FM door PE1JRA

Iedere zondagavond vanaf 20.00 uur op 145,700 MHz FM wordt een radio-ronde gehouden bestemd voor iedere radioliefhebber en dus niet alleen voor radio- zendamateurs. Deze radioronde wordt via de 2-meter repeater PI3HVN op de Muntflat te Heerenveen uitgezonden en kan (afhankelijk) van de weerscondities tot 100 km rondom Heerenveen via de ether worden ontvangen. De radio-ronde wordt muntronde genoemd omdat de repeater-transceiver PI3HVN inclusief antennes op een hoogte van ongeveer 50 m bovenop de Muntflat in Heerenveen is geplaatst.

De repeater was sinds 1989 oorspronkelijk bedoeld om de 70 cm band meer te promoten echter niet alle radio-amateurs in de regio konden toentertijd op de 70 cm band (430,00 – 440,00 MHz) ontvangen en zenden.

Er staan nu 2 repeaters voor radio- amateurs op de muntflat namelijk:

- PI3HVN op 145,700 MHz FM shift – 600 Khz
- PI2HVN op 430,050 MHz FM shift + 1,6 Mhz

Onder shift wordt verstaan het verschil tussen de ingangsfrequentie en uitgangsfrequentie van de repeater. Pi3 HVN heeft een

uitgangsfrequentie van 145,700 MHz en een ingangsfrequentie van 145,100 MHz. Voor de andere repeater PI2HVN is de uitgangsfrequentie 430,050 MHz en de ingangsfrequentie 431,650 MHz.

De muntronde wordt geleid door een rondelider (bij toerbeurt door Frank PA3BIC en Joop PA1JMD) wiens taak het is de ronde te openen, te leiden en te sluiten. De agenda bestaat in de regel uit:

- Opening
- Algemeen nieuws
- Nieuws van de verenigingen (FRAG, VERON en VRZA)
- Inmelden
- Gespreksronde
- Muntrondewinkel
- Teamspeak
- Telefonisch inmelden
- Nabranders
- Sluiting omstreeks 22.00 uur.

Iedere zondagavond zijn er gemiddeld 35 tot 45 deelnemers.

De muntronde wordt naar internet doorgeschakeld waardoor o.a. via Teamspeak ook andere radio-amateurs waar dan ook ter wereld de muntronde live kunnen volgen. Er zijn radio-amateurs uit New Mexico, Schotland, Denemarken, Duitsland enz. die zich periodiek inmelden.

Telefonisch kan men zich ook inmelden in de radio-ronde via het centrale inmeldpunt van Molle, PDoNZP in Zwaagwesteinde (nu: De Westeren).

Tijdens de gespreksronde is er volop gelegenheid om het woord te voeren voor bijvoorbeeld het stellen van een vraag, technisch probleem of anderzijds.

Voor mobiele stations maar ook voor de verder afgelegen stations wordt aanbevolen om de CTCSS-mode op de transceiver in te schakelen en te programmeren op 82,5 Hz. Hiermee wordt de repeater-ontvanger op een hogere gevoeligheid (= lagere squelch) ingesteld en wordt de repeater-afvaltijd langer.

CTCSS staat voor **Continuous Tone-Coded Squelch System** of **Continuous Tone Coded Subaudio Squelch**. Het is een systeem van ruisonderdrukking bij radioverbindingen. Dit systeem maakt het mogelijk een radiokanaal met meerdere gebruikers te delen, en minimale storing van elkaar te ondervinden. CTCSS wordt vooral gebruikt bij VHF- en UHF-communicatie bij hulpdiensten en in militaire communicatie, maar ook bij zendamateurs.

Op het audiosignaal wordt een constante subaudio-toon gesuperponeerd. Deze is, althans na filtering in de ontvanger, voor de gebruikers onhoorbaar, maar activeert een elektronisch circuit in de ontvanger dat is afgestemd op dezelfde toon. Dit circuit werkt als een squelch, dat wil zeggen een schakelaar die de luidspreker van de ontvanger inschakelt wanneer een signaal wordt ontvangen dat als een voor de ontvanger bedoeld signaal wordt herkend.

In de Muntrondewinkel staan allerlei advertenties voor gevraagd/aangeboden en tot slot staat op de website van muntronde (www.muntronde.nl) een mogelijkheid om live via internet de muntronde op PC, laptop, Tablet of TV de uitzending te volgen inclusief een historisch archief.

De rubriek nabranders is als een soort rondvraag te beschouwen en bedoeld als allerlaatste nieuws, vraag, opmerking of anderzijds.

Kortom informatief, gezellig en nuttig bovendien. Dat is de muntronde en doe mee op 145.700 MHz FM.

73, Wil PE1JRA

Distributie terreur in Arnhem

Vele jongeren zullen wel even de wenkbrauwen fronsen, als ze de term “radiodistributie” horen, maar de ouderen onder ons, weten waarschijnlijk nog goed, wat radiodistributie is.

In ons dorp Zwaagwesteinde (Fr) was ook radiodistributie in de jaren '30 en '40 aangelegd, (radio per draden door geheel het dorp).

Een elektricien die ook een winkel had, ter plaatse verzorgde de uitzendingen van Hilversum 1 en Hilversum 2 en naar ik mij nog herinner, een Engelse en een Duitse zender.

Toen wij ons huis betrokken in 1954 aan de Sikke Boukesstraat in ons dorp, was de gehele installatie en de bedrading plus de luidspreker nog in het huis aanwezig, maar werkte toen al niet meer.

Tot op het heden heb ik de keuzeknop en de originele luidspreker nog in mijn verzameling bewaard. De luidspreker gebruik ik nog steeds voor mijn radiozendamatour- hobby, wegens het prachtige geluid,

waar volgens mij geen luidspreker aan kan tippen.

Na even zoeken in mijn verzameling, vindt ik nog een artikeltje in de “radio-expres” van 13 februari 1931, die aangeeft, dat er toen nog veel perikelen en onkunde was, met de radiodistributie in Arnhem, die ik U niet wil onthouden. (Leuk is ook het taalgebruik in die tijd.)

Tengevolge van een klacht van den heer Koch te Arnhem zendt deze heer ons een verslag der gemeenteraads- zitting daar ter plaatse.

Daar kwam de radio- distributie ter sprake naar aanleiding van een voorgestelde verordening, die o.a. behelst, dat huiseigenaren verplicht worden om tot het aanbrengen der draden mede te werken.

Het is merkwaardig hoe verwarrend het op de geesten in de bestuurslichamen van den gemeente werkt, wanneer een onderneming tot overheidsbedrijf wordt geproclameerd.

Dan is het ineens een algemeen belang, waar letterlijk alles voor moet wijken, zoodat men zelfs niet schroomt, de huiseigenaren met een onteigening zonder vergoeding te bedreigen.

Het lijkt ons zeer onwaarschijnlijk, dat zulk een daad van gemeente- radelijk terrorisme in ons land, rechtskracht zou hebben!

Ondertusschen decreeteert men er echter maar op los!

Buitengewoon ergerlijk is de laatdunkende onverschilligheid, waarmede de wethouder in dezen sprak, over de belangen der werkelijken radio- luisteraars.

Radio, zoo betoogde hij, had tamelijk veel last van allerlei storingen en als nu de radiodistributie ook nog stoorde, welnu, dan kwam er alleen nog maar een storing bij!

Dat is toch niet zoo erg vindt hij, want immers, storingen zijn toch niet te voorkomen!

Dat men draden had gespannen aan de trampalen, was de schuld van veel huiseigenaren, die dezen draden niet aan hun huizen wilden hebben!

De leiding van het radiodistributie -bedrijf was niet overtuigd, dat die manier van werken storingen van den elektrischen tram zou veroorzaken, maar zou daar wel een ondergrondschen kabel willen maken, als dat noodig zou zijn.....

Ook ontkende de leiding, dat andere storingen den radiodistributie zouden beïnvloeden. Na dezen openlijke demonstratie van echte of voorgewende onkunde vond een grooten meerderheid in den raad het prachtig, en keurde de Arnhemsche “je doe maar verordening” goed. Gelukkig is er ook nog een rijkscontrole op zulken niet zeer bijdehandte concessinarissen als van de gemeente Arnhem.....

Wij willen wel zeggen, dat de welwillendheid en de medewerking, die veelal door particuliere distributie-ondernemingen wordt betoond om storingen te voorkomen en weg te nemen, gunstig afsteekt bij de houding der behartigers van de “publieke zaak” te Arnhem.

Een andere radio- luisteraar wijst er noch op, dat in den gemeenteraad amendementen, om aan de betrokkenen waarborgen tegen storingen door de gemeentelijken radiodistributie te verschaffen, werden verworpen en dat zelfs geen overleg is voorgeschreven met de huiseigenaren over de keuze der bevestigingsplaatsen voor de draden, terwijl het distributiebedrijf aan een krant als zijn inzicht te kennen gaf, dat een paar centimeters afstand van antennes geheel voldoende is....

Terecht hopen wij dat één of andere hoogere autoriteit hier zal ingrijpen.

De kans op dit laatste is grooter, dan menigeen denkt, want het moet ondenkbaar zijn, dat, als een commissie van deskundigen eens ter bevoegder plaatse een boekje over “radio-Arnhem” opendoet, geen doeltreffende maatregelen getroffen zullen worden.

Intusschen is wel gewenscht, dat leden van de N.V.V.R. te Arnhem ernstig overwegen, of het niet zeer dringend noodig is, dat zij zich aanéensluiten, om in gevallen als deze, meer kracht te kunnen ontwikkelen!

Het vormen van zoo'n afdeling sta ik geheel achter, en zou dan zeer noodzakelijk zijn.

Teken ik, de heer Koch.

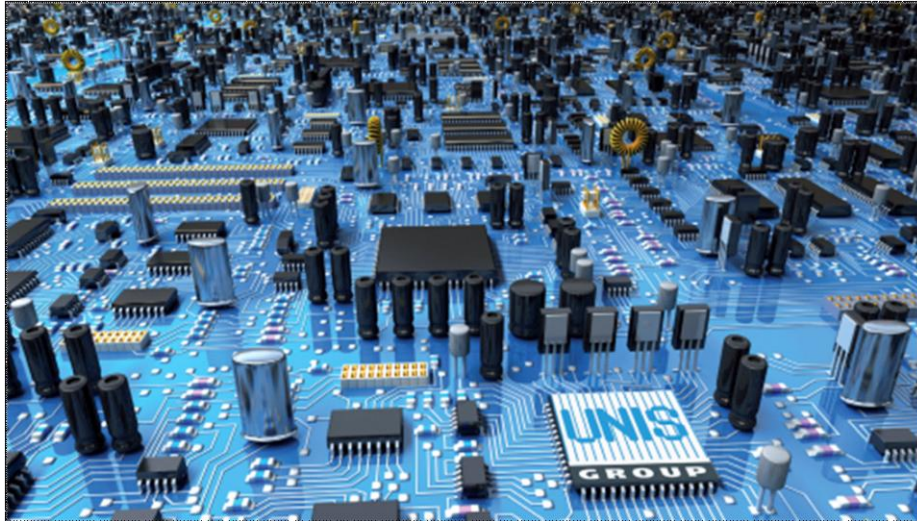
Molle PDoNZP

Opheffing vereniging oud telegrafisten KLM

Per 1 oktober 2013 houdt de Vereniging Oud Radio-telegrafisten KLM op te bestaan. Aanleiding hiervoor is het sterk teruglopende ledental. Dat meldt het KLM bedrijfsorgaan Wolkenridder Actueel. De laatste radio-telegrafist nam in 1965 afscheid bij de luchtvaartmaatschappij. De vereniging ontstond in datzelfde jaar uit de Vereniging Radio-telegrafisten KLM (VRKLM) die sinds 1946 bestond. De opening van de geregelde wekelijkse dienst op Nederlands-Indië per 29 September 1931 was het begin van de radiotelegrafist en navigator in de cockpit. De voortschrijdende techniek zorgde voor het verdwijnen van deze beroepsgroep.

Bron: pi4raz.nl

UNIS Group is een internationale serviceorganisatie die zich sinds 1984 heeft gespecialiseerd in de reparatie, service en verkoop van industriële elektronica, o.a. PLC's, frequentieregelaars, voedingen, monitoren, programmeerapparaten, industriële PC's, operator-/touchpanels, robot, elektronica en servo motoren. De elektronica wordt op basis van hoge kwaliteitsnormen in eigen huis gerepareerd. Sinds kort heeft UNIS Group ook een eigen afdeling waar elektromotoren worden gerepareerd.

Brede expertise

Om problemen adequaat te kunnen oplossen, beschikt UNIS Group over een groep deskundige technici, ondersteund door degelijke meetapparatuur en vele testopstellingen. Inmiddels is UNIS Group actief in diverse landen en heeft vestigingen in o.a. Brazilië, Duitsland(3), Frankrijk, Hongarije, Polen, Italië, Nederland, Spanje en Roemenië.

De succesformule van UNIS Group zorgt voor aanhoudende groei. Wil jij hieraan een bijdrage leveren?

UNIS biedt jou:

Een baan in een organisatie met een prettige werksfeer. Na een contract voor bepaalde tijd word je bij goed functioneren in vaste dienst genomen. De primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden zijn marktconform en in overeenstemming met de functie.

VACATURES

Reparateur industriële elektronica

Een technicus met een afgeronde opleiding richting elektronica en die ervaring en/of affiniteit heeft met het repareren van elektronica op component niveau.

Medewerker magazijn/componentenbeheerder

Heb je een afgeronde MBO-opleiding en enige ervaring met SMD en conventioneel (de) solderen? Reageer direct.

Technisch medewerker Research en Development

Iemand die mee wil werken aan het ontwikkelen en realiseren van testfaciliteiten voor het testen van gerepareerde elektronica, zoals PLC's en frequentieregelaars.

Kijk voor complete functieomschrijvingen op: www.unisgroup.com

Reageren?

Herken jij je in één van de functieomschrijvingen, stuur dan je sollicitatie per e-mail naar hr@unisgroup.com of per post naar UNIS Group, Postbus 46, 9000 AA in Grou.

Vragen?

Neem telefonisch contact op met: Mevrouw H. Stedehouder - van der Werf t. 0566 62 44 62

Wij zijn specialist op het gebied van:

- PC's en laptops
- ADSL, Ziggo, UPC en Wifi
- Computerrandapparatuur en supplies
- Computer- en laptopreparaties
- Onderhoud en uitbreidingen

Eigen Haard 20B 8561 EX Balk
Telefoon: 0514-602915
Fax: 0514-605361
E-mail: wilstilma@wilstilma.nl
Website: www.wilstilma.nl

volg ons op

De grootste proefnemer van zijn tijd: William Gilbert.

William Gilbert, geboren op 24 mei 1544 in Colchester Engeland, wordt gekenschetst als de meest gezaghebbende wetenschapper onder de regering van Koningin Elisabeth.

Hij werd in die tijd gezien als de grootste wetenschapper die Engeland ooit heeft voortgebracht.

Hij studeerde aan het St. John's College te Cambridge in 1558, werd examinerator voor wiskunde en 1569 verwierf hij de graad van Doctor in de geneeskunde.

Later In 1600 werd hij benoemd tot geneesheer aan het hof van Koningin Elisabeth.

In dat zelfde jaar publiceerde hij een boekwerk over de magneet, met het opschrift: Van den Magneet, de Magnetische Lichamen en den Grootsten Magneet: Den Aarde.

Met dit boekwerk bevestigde hij zijn roem en werd in geheel Engeland geëerd.

Hij noemde dit boek: "De Magnete".

Het is een beschrijving over zijn veelvuldige experimenten in de elektriciteit en het magnetisme en zijn beroemde ontdekking dat de aarde zelf een reusachtige bolvormige magneet is.

Hij kwam tot dit besluit omdat de magneetnaald niet alleen een noord en zuidwaartse, doch ook een neerwaartse beweging aantoonde.

In zijn verhandeling "De Magnete" gebruikt Gilbert eveneens de term: elektrisch, (naar het Griekse woord elektron), om de aantrekkingskracht na wrijving van barnsteen en andere lichamen op zekere lichte voorwerpen te beschrijven.

Sinds Thales van Milete, (de stamvader van de statische elektriciteit) waren 2000 jaren verlopen, en weinig nieuws was de wetenschap van de geëlektriseerde barnsteen en zeilsteen komen aanvullen, maar thans zou Gilbert zich voor de wagen spannen en de weg voor de toekomst banen.....

In de middeleeuwen werden allerlei vertelsels van toverkrachten en heksenkrachten aan de vreemde kracht van het elektron toegedicht, hetgeen eerder van remmende invloed was.

Gilbert verwierp die opvattingen; hij deed een beroep op het rationeel denken en scheidde het graan van het kaf, d.w.z. de elektrische en magnetische fenomenen van middeleeuwse fantasie en legende.

Hij legde de grondslagen van de ware wetenschap vast.

Hij ontdekte dat behalve barnsteen ook vele andere stoffen na wrijving de kracht hadden om lichte voorwerpen aan te trekken, terwijl andere het niet konden.

Om dit te bewijzen hield hij kleine deeltjes, door wrijving elektrisch geladen, in de nabijheid van een door hem zelf uitgevonden "elektroscoop".

Deze bestond uit een strootje, draaiend op een spil als een kompasnaald en dat een aanwijzing gaf, zodra een elektrisch geladen lichaam in de nabijheid werd gebracht.

Zo vond hij b.v. dat glas, zegellak, diamant en andere kristallen elektrisch, terwijl ivoor, vuursteen, marmer, metalen en smaragd niet elektrisch waren.

Gilbert en de geleerden van zijn tijd waren onbewust van de andere eigenschap, de elektrische geleidbaarheid.

Evenmin wisten zij dat metalen zowel als glas door wrijving elektrisch geladen konden worden, mits zij van de hand geïsoleerd zijn, zo niet ontsnapt de elektriciteit naar de aarde langsheen het lichaam van de proefnemer.

Gilbert bemerkte dat droog weer en noordenwind gunstig bleken te zijn voor zijn proefnemingen, terwijl vochtig weer en zuidenwind nadelig waren.

Hij zag niet in, dat water een geleider is, evenmin vermoedde hij, dat vocht gecondenseerd op het koude oppervlak van de geëlektrificeerde staaf of kristal, de elektriciteit in staat stelde naar de aarde te ontsnappen.

De magneet doet wonderbaar aan bij talloze experimenten, zo zegde Gilbert, en ze is als het ware een levende kracht.

Hij geloofde dat heel de schepping, de aarde met al zijn hemellichamen bestuurd zijn door een eigen en bepaald leven, met eigen bewegingen van zelfbehoud.

Als huldeblijk aan Gilbert, sprak Galileo de woorden: Ik sta in buitengewone bewondering voor de benijdenswaardige schrijver van "De Magnete".

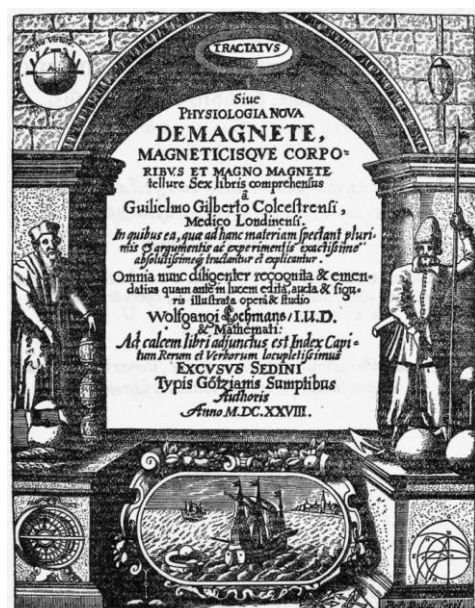
Ik acht hem de hoogste lofbetuiging waard voor de vele en juiste waarnemingen door hem gedaan.

Gilbert vermaakte zijn boeken en instrumenten aan het "College der Geneesheren" maar zij werden door een grote brand in 1616 een prooi der vlammen.

Een beroemde schrijver uit Londen, Thomas Fuller schreef later in zijn boek, "Beroemdheden" over William Gilbert het volgende:

De herinnering aan deze dokter zal nooit teloor gaan, ze zal door zijn weergaloos boek "De Magnete" in eeuwigheid voortleven.

73, Molle PDoNZP

Elders gelezen

KPN biedt hulp bij PLC storing

Bezoek ook eens onze website www.veronfriesemeren.nl

Pagina | 12

Na consultatie met de EM commissie van de VERON heeft KPN aangegeven zendamateurs die storing ondervinden van de door KPN geleverde PLC adapters de helpende hand te willen bieden. KPN levert PLC adapters als alternatief voor draadloze WiFi verbindingen maar biedt ze ook aan voor klanten om tv's draadloos aan te sturen met een erg breedbandig signaal over stroomleidingen. Omdat KPN een groot aantal klanten heeft en landelijk opereert, bestaat de kans dat zendamateurs met storing geconfronteerd worden die veroorzaakt wordt door de apparatuur die de telco aanbiedt aan haar klanten. Mocht je als zendamateur een storing hebben en uit eigen onderzoek al blijken dat deze veroorzaakt wordt door apparatuur die door KPN geleverd is, kun je contact opnemen met de servicedesk op een speciaal e-mail adres dat geopend is voor zendamateurs: dvs-za@kpn.com. KPN zal indien nodig eventuele storende apparatuur (door niet goed werkende notches) in overleg met haar klant vervangen. Wel benadrukt de telco dat zij enkel storing aan eigen apparatuur op kunnen lossen. Mocht de storing veroorzaakt worden door andere apparatuur, dient de zendamateur contact op te nemen met Agentschap Telecom en/of de EMC commissie van de VERON.

Bron: hamnieuws.nl

80 mtr band gebruikt voor wide band video data.

Bij experimenten in Engeland is 3.613 MHz gebruikt voor hoge snelheid data- en video-uitzendingen met een bandbreedte van 24 KHz. In de afgelopen jaren is er een toenemende interesse vanuit de militaire wereld voor het versturen van data met hoge snelheden op HF. Door gebruik te maken van moderne modulatie technieken kan een SSB kanaal voorzien in een ruwe data overdracht van 12800 bps en met grotere bandbreedtes kunnen evenredig grotere data snelheden gehaald worden. Proeven hebben uitgewezen dat een kleuren videobeeld met 15 frames per seconde op HF gestreamed kan worden binnen een bandbreedte van slechts 18 kHz. Dat soort bandbreedtes kan je makkelijk kwijt in de 29 MHz amateurband. In Engeland hebben testen plaatsgevonden op HF tussen Blandford en Portsmouth (Portsmouth), en Arbroath en Portsmouth. Er werd gebruik gemaakt van door Ofcom (Engelse AT) goedgekeurde frequenties op 3.613, 6.390, 7.975 en 13.047 MHz met bandbreedtes tot 24 KHz en vermogens tot 400 Watt. Military Aerospace meldt zelfs dat kortegolf radio (HF) overwogen wordt als alternatief voor satelliet communicatie (SATCOM).

Bron: pi4raz.nl

België krijgt toegang tot 630 en 4 mtr.

De Belgische toezichthouder heeft bekend gemaakt dat houders van een HAREC vergunning toegang krijgen tot de 630 mtr en 4 mtr band. Voor de laatste band geldt echter wel dat dit uitsluitend na melding is. Het maximaal vermogen voor de 630 mtr band is 5 Watt EIRP. Voor de 4 mtr band bedraagt het maximum vermogen 50 Watt ERP. Met deze wijziging zijn de frequentiebanden gelijk getrokken aan de besluiten die eerder op de World Radio Conference genomen zijn. Vanaf nu zijn deze geharmoniseerd en hebben Belgen ook toegang tot deze nieuwe frequenties. BIPT merkt echter wel op dat deze toegang enkel voor HAREC houders van toepassing is. "Om de A vergunning (ook HAREC vergunning genoemd) aantrekkelijk te houden is het gebruik van deze frequentieband voorbehouden aan de houders van zo'n vergunning. Aangezien de frequentiebanden 70,1900-70,2000 MHz en 70,4000-70,4125 MHz door de professionele gebruikers verlaten zijn en omdat de rest van de 70 MHz band volstaat om te voldoen aan de nieuwe aanvragen, is het mogelijk om de radio amateurs een ruimere frequentieband toe te wijzen. Zo wordt als frequentieband nu 70,1900-70,4125 MHz gekozen in plaats van 70,2000-70,4000 MHz. Deze toewijzing is secundair; de radioamateurs mogen dus geen bescherming vragen ten opzichte van professionele diensten die eventueel nog altijd in dienst zouden zijn in het buitenland. Omdat er geen klachten zijn over storingen in de band 70,2000-70,4000 MHz is het ook mogelijk om het toegestane vermogen te verhogen tot 50 watt uitgangsvermogen van de zender in plaats van de huidige 10 Watt en dat voor de frequentieband 70,1900-70,4125 MHz. Daarbij kan worden opgemerkt dat Nederland een dergelijk vermogen al heeft toegestaan en dat deze keuze geen moeilijkheden lijkt op te leveren.

Bron: hamnieuws.nl

Nieuw 70 MHz baken.

Met het seizoen nog in volle gang is het voor 4 mtr enthousiasten goed om te weten dat er een nieuw baken bijgekomen is in de 70 MHz band. Het baken IW9GDC/B in JM78SD is nu volledig operationeel op 70,092 MHz met 10 Watt in een Big Wheel antenne. Het baken is frequentie- en tijdgelocked met een GPS en zendt 24 seconden in PI4 mode (IW9GDC/B) – dan 20s FSK CW (IW9GDC/B JM78SD) – 15s draaggolf, en dan start het hele riedeltje weer van voren af aan. Ontvang rapporten worden zeer op prijs gesteld!

Bron: pi4raz.nl

Extra antenne voor PI3UTR.

Werkzaamheden hebben plaatsgevonden aan de antennes van PI3UTR. Naast een antenne aan de oostkant van de mast is er nu een 2e antenne geplaatst aan de westkant. Volgens een bij de actie betrokken amateurs zijn de antennes niet aangesloten op een diversity systeem, maar via een T verbinding o.i.d. gewoon parallel geschakeld. De zaak functioneert volgens een beheerder nog niet optimaal omdat de lengte van de kabels naar de antenne nog niet uitgemeten waren en waarschijnlijk niet even lang waren.

Bron: BAR.

Veel aanmeldingen voor examens.

Voor het komende examen, dat Stichting Radio Examens afneemt op 4 September a.s. in Eindhoven, zijn veel aanmeldingen ontvangen. Hierdoor wordt er naast de gebruikelijke ronde voor het F(ull) en N(ovice) examen tussendoor een extra ronde gehouden waarbij zowel het F als N examen afgenomen zal worden. De stichting heeft hiertoe besloten naar aanleiding van de vele aanmeldingen die ontvangen zijn. Ook voor het volgende examen, dat op Woensdag 6 November a.s. in Amersfoort afgenomen zal worden zijn al veel aanmeldingen ontvangen. Ook maakt de stichting bekend dat de examen data voor volgend jaar al vastgelegd zijn. Afhankelijk van het aantal aanmeldingen zal bekeken worden of meer examen momenten noodzakelijk zijn. **De voorlopige data voor 2014 zijn:** 5 Maart in Amersfoort, 23 Mei in Vlaardingen, 3 September in Eindhoven en 5 November in Amersfoort. Stichting Radio Examens is een gecombineerd initiatief van de VERON en de VRZA en neemt de officiële examens af in opdracht van het AT.

Bron: hamnieuws.nl

Draadloos communicatiesysteem zonder batterijen.

Onderzoekers van de University of Washington hebben een nieuw draadloos communicatiesysteem ontwikkeld dat gebruik maakt van radiogolven die in de omgeving aanwezig zijn. Het systeem werkt zonder batterijen, en bij experimenten werden afstanden tot ongeveer een meter overbrugd. Volgens de onderzoekers kan de nieuwe techniek worden toegepast bij in kleding geïntegreerde elektronica, domotica en onbewaakte sensor netwerken. Het nieuwe communicatiesysteem, door de onderzoekers 'ambient backscatter' genoemd, maakt gebruik van bijvoorbeeld door een tv-zender in de buurt uitgezonden signalen. Deze kunnen door de communicatie apparaten worden geabsorbeerd of gereflecteerd waardoor informatie naar een ander apparaat wordt overgebracht. De prototypes communiceerden met een snelheid van 1 kilobit per seconde, en werden getest op een aantal plaatsen in Seattle waarbij ze gebruik maakten van het signaal van een ongeveer tien kilometer verder gelegen tv-zender. Volgens de onderzoekers kan deze techniek ook worden toegepast in batterij gevoede apparatuur zoals smartphones, waarbij deze als de accu leeg is toch nog voor het verzenden van tekstberichten kunnen worden gebruikt. Bron: elektor.nl

Agentschap Telecom ziet opstoppen op 2,4 GHz WiFi ontstaan.

Er ontstaan steeds vaker storingen op 2,4 GHz WiFi netwerken door de wildgroei aan hot spots en het toenemende dataverkeer, zo stelt het AT. Hierdoor werken draadloze netwerkverbindingen traag of geheel niet, met mogelijk gevolgen voor bepaalde bedrijfsprocessen. In NRC Handelsblad waarschuwen deskundigen, waaronder het AT Telecom, dat er steeds vaker congestie ontstaat op de 2,4 GHz band in Nederland. Oorzaak is de snelle groei van het aantal hot spots. Zo zijn kabel- en telecombedrijven bezig om de modems van hun klanten ook publiekelijk toegankelijk te maken, terwijl openbare hot spots waarvoorheen betaald voor moest worden gratis toegankelijk worden gemaakt. Ook in het openbaar vervoer wordt in toenemende mate internet via WiFi aangeboden, evenals gemeenten.

Vrijwel al deze apparatuur gebruikt de 2,4 GHz band die in bewoonde gebieden veelal al druk is bezet met allerhande private WiFi hot spots. Volgens het AT kunnen door de overbelaste 2,4 GHz band bedrijfsprocessen in gevaar komen. Vooral bedrijven die bij hun bedrijfsprocessen gebruik maken van draadloze netwerken kunnen door storingen als gevolg van interferentie in de problemen komen. Als voorbeelden noemt de toezichthouder de aansturing van de Noord-Zuid lijn in Amsterdam en de containeroverslag in Rotterdam. De 5 GHz band moet op termijn een deel van het draadloze verkeer gaan opvangen. Zo experimenteert T-Mobile bijvoorbeeld met hot spots die op deze frequentie werken. Hoewel moderne smartphones steeds vaker over dual-band WiFi beschikken en via 5 GHz frequenties internettoegang hebben, heeft veel oudere apparatuur nog niet die mogelijkheid.

Bron: tweakers.net

Wijziging in ADIF specificaties.

ADIF, de groep ontwikkelaars achter de Amateur Data Interchange Format (ADIF) specificatie heeft onlangs een nieuwe versie uitgebracht: v 3.0.4. In deze update zijn diverse wijzigingen en aanvullingen doorgevoerd. Vanaf het moment dat radio amateurs software gingen toepassen zijn er verschillende standaarden in omloop gebracht voor het uitwisselen van gegevens, geheel gelijk aan de ontwikkelingen in de computer wereld. Radioamateurs moesten daardoor veelvuldig worstelen met het omzetten van bestanden ten behoeve van hun eigen toepassingen. Evenals in de professionele computer wereld werden steeds pogingen ondernomen om te komen tot een standaard 'data format' waarmee de uitwisseling van gegevens sterk vereenvoudigd kon worden. In de amateur wereld mag men verwachten dat standaardisatie eenvoudiger te realiseren valt als in de professionele wereld, waar commerciële belangen domineren. Begin 1996 lanceerde KK7A het idee voor een standaard formaat voor uitwisseling van ham radio gegevens. Een internet site werd opgericht voor een discussie groep ten behoeve van een nieuwe standaard. Ray WF1B en Dennis WN4AZY, uitgevers van hamradio software introduceerden, gebruik makend van de discussies in de internet groep, een 'Amateur Data Interface Format (ADIF)'. ADIF versie 1.0 werd op de 1996 Dayton Hamvention geïntroduceerd en binnen een jaar was deze standaard geadopteerd door het merendeel van de ham software uitgevers. ADIF wordt onder anderen gebruikt voor de import- en export van logbestanden. Zo ondersteunen vrijwel alle elektronische logboeken deze standaard, alsook web-diensten als eQSL en Logbook of the World. Vanaf 2002 werden er aanvullingen toegevoegd en verbeteringen aan de standaard uitgevoerd. Daarbij werden er ondermeer nieuwe datatypes en nieuwe velden aan tabellen toegevoegd. In 2010 werd ondersteuning van een uitgebreidere letterteken set toegevoegd. Sindsdien wordt ook UTF-8 ondersteund. Een tweede bestand formaat, met extensie .ADX, werd toegevoegd, waarin de XML syntax wordt gebruikt voor de zelfde datatypes als het oorspronkelijke ADIF bestand formaat dat nu de extensie .ADI heeft gekregen.

Bron: hamradio.nikhef.nl

Tot 2017 geen encryptie P2000. Voorlopig komt er geen encryptie van berichten op het P2000 netwerk, een onderdeel van het digitale alarmering en communicatie systeem C2000. Dat blijkt uit de antwoorden van minister Opstelten van Veiligheid en Justitie op Kamervragen van de SP. De minister wil op de besluitvorming over de aanbesteding van de nieuwe beheerovereenkomst voor C2000 in 2017 wachten. Opstelten wil wel de mogelijkheden tot encryptie onderzoeken. Als er encryptie komt dan zijn de berichten die tussen de meldkamer en de eenheden worden verzonden en de via paging verzonden pers alarmeringen niet langer zichtbaar. Journalisten zullen dan door middel van zogenaamde pers alarmeringen worden geïnformeerd over incidenten. Bron: pi4raz.nl

HRD stopt met gratis downloads.

Vanaf 31 Augustus zal de gratis versie van Ham Radio Deluxe, versie 5, niet meer te downloaden zijn. De ontwikkelaar heeft de ondersteuning voor deze versie gestopt en richt zich op de (betaalde) nieuwe versie. Wie nog met de Ham Radio Deluxe software suite wil werken doet er goed aan de installatie bestanden voor die tijd te downloaden. De laatste versie uit de 5-serie heeft versienummer 5.24.38 en is in Oktober vorig jaar uitgebracht. Downloaden kan op de archief pagina van de website van de softwareontwikkelaar. <http://www.hrdsoftwarellc.com/downloads/archives.html> .

Bron: Hamnieuws.nl/BAR. Ingezonden door: PE1NLZ

WiFi níét schadelijk voor tuinkers.

WiFi golven hebben geen effect op de groei van tuinkers. Dat blijkt zonneklaar uit een onderzoek van lezers van Computer Idee.

De test van Computer Idee was geïnspireerd door een experiment van 5 Deense school- meisjes, dat zou hebben aangetoond dat WiFi straling negatieve invloed heeft op de groei van tuinkers. WiFi is schadelijk voor tuinkers. Met die opzienbarende conclusie haalden 5 Deense brugklasleerlingen een paar maanden geleden de wereldpers. De meisjes zaaiden tuinkers in 12 bakjes. Zes bakjes plaatsten ze in een ruimte zonder WiFi, 6 in een ruimte met één actieve WiFi router. Alle bakjes kregen evenveel water en zonlicht. De conclusie na 13 dagen: de tuinkers die niet aan WiFi was blootgesteld, groeide veel beter dan de wel bestraalde plantjes. Er werden 25 lezers door Computer Idee geselecteerd. Ieder kreeg een zakje tuinkers opgestuurd. In totaal stuurden 13 deelnemers een verslag. Minimaal 5 anderen lieten weten het hun toegezonden pakketje niet te hebben ontvangen. De opdracht aan alle deelnemers: zaai de tuinkers in 2 potten. Zet de ene zo dicht mogelijk bij de router, zet de andere er een heel eind vandaan, liefst in een andere kamer. Geef beide evenveel water en zorg er bij voorkeur voor dat ook de andere omstandigheden zoveel mogelijk gelijk zijn. Die opdracht hebben de deelnemers bepaald serieus genomen: met foto's werd gedemonstreerd hoe de potten waren opgesteld. Sommige onderzoekers plaatsten een meetlint naast de tuinkers om te laten zien hoe hoog de spruiten waren opgeschoten. Één lezeres ging nog een stap verder en mat – met de app WiFi Analyzer – zelfs de sterkte van de WiFi straling bij zowel de ene als de andere pot. De conclusie op basis van de 13 verslagen: tuinkers groeit razendsnel, of er nu wel of geen wifi router heel dicht in de buurt is. Eén opvallend puntje: 2 van de deelnemers rapporteerden dat de 'WiFi tuinkers' iets donkerder leek dan de ander. Al met al: volgens onze bevindingen is het onderzoek van de Deense schoolmeisjes ontzenuwd.

Bron: PI4RAZ

Stichting Radio Examens bestaat 5 jaar

Op 2 oktober 2013 is het 5 jaar geleden dat de Stichting Radio Examens (SRE) op initiatief van VERON en VRZA werd opgericht omdat het Agentschap Telecom het afnemen van radio examens wilde privatiseren. Daartoe heeft het Agentschap Telecom de SRE officieel aangewezen als examinerende instelling. In het Stichtingsbestuur zijn, naast een onafhankelijke voorzitter, VERON en VRZA ieder met 3 bestuurders vertegenwoordigd. De onderlinge samenwerking is uitstekend.

De SRE is thans de enige organisatie in Nederland die examens op dit gebied afneemt. Als je de machtiging voor radiozendamateurbij wilt verkrijgen moet je -uiteeraard na een goede voorbereiding- bij de SRE zijn om je aan te melden en examen te doen. Nadat je bent geslaagd kun je bij het Agentschap Telecom de betreffende machtiging (N of F) aanvragen en een 'call' verkrijgen.

In de afgelopen 5 jaar zijn gemiddeld 4x per jaar reguliere examens gehouden, t.w. in Amersfoort (2x per jaar), Rotterdam en Eindhoven. Er hebben inmiddels meer dan 1000 kandidaten examen gedaan.

De SRE streeft er naar om de plaatsen waar de examens worden gehouden te spreiden over het land.

Op verzoek kan een besloten examen worden georganiseerd bij een afdeling die veel kandidaten heeft opgeleid. Zo werden er al examens gehouden in Groningen en Amstelveen. Ook worden er individuele (besloten) examens afgenomen bij kandidaten die op grond van een medische indicatie daarvoor toestemming hebben gekregen van het Agentschap Telecom.

De kandidaten krijgen, nadat ze het examen gemaakt hebben, de opgaven en de goede antwoorden naar huis mee, zodat ze zelf kunnen inschatten of ze geslaagd zijn. Dat blijkt bij 60-70% het geval; zie de resultaten van de door SRE afgenomen N- en F- examens (beide examens samengenomen):

Jaar	kandidaten	geslaagd	%
2008	47	30	64
2009	130	93	72
2010	201	128	64
2011	276	168	61
2012	289	205	71
Totaal	943	624	66
2013 tot dusverre :			
	222	163	73

Naast het organiseren van de examens werkt de SRE ook samen met het Agentschap Telecom om de kwaliteit van de examenopgaven te verbeteren. Voor nadere informatie: www.radio-examen.nl

WENKEN voor de RADIOTELEGRAFIST

Nederlandsche Telegraaf Maatschappij "RADIO-HOLLAND" N.V.

VOORWOORD

*"Van iedereen te willen leren
Getuigt van grote wijsheid".*

Goede vormen zijn in de samenleving een noodzakelijke vereiste en dragen er in grote mate toe bij de omgang der mensen onderling te veraangemen. Voor de radiotelegrafist zijn ze daarom van zoveel belang, omdat zijn betrekking meestal meebrengt, dat hij met personen van allerlei rang en stand in aanraking komt.

Dikwijls gaat onwetendheid schuil achter voorgewende minachting voor vormen in het algemeen. Goede vormen zijn een uitvloeisel van ontwikkeling, van karakter, van opvoeding. En al moge het dan waar zijn, dat we die goede vormen voor een groot deel "van huis uit" moeten meekrijgen, feit is, dat zij, die voldoende besef hebben van wat werkelijke beleefdheid, kiesheid en fijn beschavingsgevoel is, zich "in de wereld" zullen moeten en kunnen "bijschaven", zonder op te gaan in uiterlijkheden.

Hoog boven uiterlijke vormen, gebruiken en gewoontetjes – uiterlijkheden die wisselen met de tijden en met de mode en bovendien bij de beschaafde volken nog dikwijls verschillend zijn – staat de waarachtige beschaving. We menen enkele wenken te mogen geven; wenken, waarbij er meerdere zijn, waarvan men wel mag verwachten, dat ze van algemene bekendheid zijn, doch waartegen nog zo dikwijls, en gewoonlijk tot eigen nadeel, wordt gezondigd.

We vleien ons met de hoop, hulp te kunnen verlenen aan die jonge vrienden, die aan zichzelf misschien nog iets te verbeteren vinden.

UITERLIJK VOORKOMEN

"Kleren maken de man".

Al moge bovenstaand spreekwoord niet in alle delen juist zijn – feit is, dat goed gekleed zijn, zonder overdrijving en opschik, steeds een aangename indruk maakt. Zich goed te kleden is in zekere zin een slag en kwestie van smaak; doch het grootste deel komt voor rekening van voortdurende zorg en onderhoud.

Zorg voor de kleding.

Borstel uw kleren dagelijks en verwijder eventuele vlekken.

Laat op geregelde tijden uw uniform, vooral de broek, oppersen.

Loop niet met ongepoetste, gelapte of uitgelopen schoenen.

Zorg dat uw overhemd, boord en manchetten schoon zijn.

Bij uw uniform past geen gekleurd overhemd of boord of een opzichtige das!

Denk aan de knopen en distinctieven.

Wees niet te laks en te zuinig bij het verwisselen van kleding in de tropen.

's Avonds draagt men in de tropen geen witte schoenen en overdag geen smoking!

Lichamelijke verzorging.

Scheren behoort tot het **dagelijks** toilet van een heer.

Verzorg extra uw handen, in het bijzonder de nagels. Gebruik meermalen daags de nagelschuier.

Verzorg uw haar en gebit.

Uw arbeid brengt u in zeer dichte nabijheid van 't publiek, dat zo volop gelegenheid heeft om u te beoordelen.

Vooraf op de grote mailboten verdubbele men de zorg voor zijn uiterlijk en wake men ervoor, dat zelfs de scherpste criticus er iets op aan te merken heeft. Het publiek is zo geneigd tot generaliseren en een ongunstig oordeel over het uiterlijk voorkomen betreft niet alleen de persoon in kwestie, doch ook de gehele categorie personen, ja zelfs de Maatschappij, die hij op dat ogenblik vertegenwoordigt.

Niet alleen tijdens zijn werk of in publiek zorge men behoorlijk gekleed te gaan, doch ook in de rusturen aan dek behoort men zich steeds in een toonbare toestand te bevinden.

Vertoon u nooit zonder jas of boord!

Hebt ge behoefte om “het u gemakkelijk te maken”, blijf dan in uw hut en neem maatregelen om niet overvallen te worden.

En nog iets over uw hut.

Maak van uw hut uw “home”! Betracht hier steeds orde en netheid. Laat uw eigendommen niet achteloos verspreid liggen, doch berg ze, evenals uw kleren in de daarvoor bestemde laden en kasten en sluit deze af bij het verlaten van uw hut, vooral in vreemde havens.

Dit voorkomt teleurstelling en vele onaangenaamheden.

Ook het eenvoudigste verblijf kan gezellig gemaakt worden met weinig kostbare middelen. En vergeet niet de foto's van uw vrouw, kinderen, ouders, verloofde of andere gezinsleden op te hangen. Zo zal er iets van de sfeer van “thuis” gebracht worden.

GROETEN

De groet is het uiterlijk teken van een bestaande band of althans een uiting van algemeen geldende vormelijke beleefdheid.

De jongere groet de oudere het eerst, evenzo de mindere de meerdere.

De goede toon brengt mede, dat men iemand, die zich in gezelschap van dames bevindt, het eerst groet, ook al is deze de mindere.

Is men met iemand die begroet wordt of die zelf een voorbijganger groet, al kent men deze ook niet, dan groete men toch mee.

In of vóór een restaurant zittende, groete men geen dames, die voorbijkomen, of voorbijgangers, die zich in gezelschap van dames bevinden.

Wanneer men een dame of zijn meerdere ontmoet, wijk men behoorlijk voor deze uit; in smalle gangen en op trappen make men “halt en front”.

Natuurlijk moet men een dame of de meerdere aan zijn rechterzijde laten lopen.

Bij het oversteken van de rijweg loopt de heer aan die zijde van de dame, vanwaar het verkeer komt.

In Engeland en Amerika is het de gewoonte, dat op het troittoir de heer steeds het dichtst bij de rijweg loopt. Loopt men dus aan de rechterzijde van de straat, dan loopt de dame, meerdere of oudere heer rechts; loopt men echter aan de linkerzijde, dan loopt de dame, meerdere of oudere links.

Vóór het brengen van de groet neme men eventueel de sigaar of sigaret uit de mond.

In uniform bringe men de groet op militaire wijze, terwijl men degene, die gegroet wordt, aankijkt.

In de andere gevallen wordt de hoed afgenomen met de hand, die afgekeerd is van haar of hem, die men groet.

Men mag nooit de groet op militaire wijze brengen, wanneer men niet in uniform is of met 't hoofd ongedekt. In 't laatste geval wordt de groet door een lichte buiging vervangen.

Men groete vooral tijdig!

Groet een dame of een meerdere nooit, terwijl ge zit, ofwel staande tegen iets leunt.

Groeten met één of beide handen in de zak is een grove onbeschaamdheid.

Opmerking:

In Engeland is het gebruikelijk dat op straat de dame, en niet de heer het eerst groet. Ook een oudere heer zal de jongere het eerste de groet brengen.

BEZOEKEN

Bezoeken bij niet-intieme kennissen, en vooral een eerste bezoek, rekke men niet te lang.

“Don't wear out your welcome!”

Zonder op de punt van een stoel te gaan zitten, moet ge het u niet al te gemakkelijk maken en uw benen niet over elkaar kruisen.

't Is een goede gewoonte om op te staan, wanneer een dame zich bij het gezelschap voegt, of het vertrek binnenkomt en niet eerder weer te gaan zitten, dan nadat zij plaats heeft genomen.

Ditzelfde geldt eveneens ten opzichte van uw superieuren.

Zijt ge bij uw meerdere ontboden, ga dan niet op de u aangeboden stoel zitten voor uw chef zelf gezeten is, tenzij deze het nadrukkelijk verzoekt.

En dan nog dit: leg nooit een bezoek af, dan na een uitnodiging te hebben ontvangen ofwel dit bezoek te hebben aangekondigd.

DINERS

Enige korte wenken bij het eten in het algemeen: in het bijzonder bij diners – al dan niet in gezelschap van dames. Zit in een behoorlijke houding aan tafel, zorg bij het eten, dat uw armen uw disgenoot niet hinderen en zet nooit een elleboog op tafel.

Ook hoeft ge niet steeds angstvallig uw handen onder tafel te verbergen.

Het instoppen van het servet tussen hals en boord, ofwel in zijn vest, is niet zoals het behoort. Leg het servet gedeeltelijk uitgevouwen op één van uw knieën.

Het bedienen van uw tafeldame is onnodig en wordt gewoonlijk niet op prijs gesteld; u moet er evenwel voor zorgen, dat het uw buurdames aan niets ontbreekt.

Het is gebruikelijk de tafelwijn eerst ná het voorgerecht of ná de soep in te schenken, hetgeen de gastheer door zijn voorbeeld wel zal aangeven. Als de wijn uit de fles geschonken wordt, vulle men – bij een nieuw aangebroken fles – eerst zijn eigen glas halfvol. Men vege vóór het drinken eerst de mond met het servet af.

Brood wordt bij het diner slechts gebroken, nooit met een mes gesneden – dit laatste allerminst op het tafellaken! Wees bescheiden in het zich bedienen van de gerechten en begin niet te eten, vóórdat de gastvrouw zulks doet ofwel vóór uw meerderen bediend zijn.

Als ge bij onbekende gerechten niet weet, hoe u ervan te bedienen of hoe ze genuttigd moeten worden, bedank er dan voor, ofwel zie het af van anderen, die vroeger bediend werden.

Behalve enkele gerechten, zoals b.v. kreeft, artisjok en sommige vruchten, mogen de spijsen niet met de vinger worden aangeraakt.

Eet en drink geruisloos!

Bij het eten met mes en vork, neemt ge de laatste in de linker hand, het mes in de rechter hand.

Neem lepel, mes of vork nooit in de volle vuist en houd ze niet naar omhoog gericht.

Gebruik het mes niet als vork; bedien U alleen ervan om te snijden (geen aardappelen!) en het eten zonodig op de vork te brengen.

Een mes is ook geen zoutlepeltje!

Snijd het vlees niet, zodra het op uw bord ligt, doch doe dit tijdens het eten.

Let op het juiste gebruik van het vis-couvert; vis wordt gewoonlijk niet met een stalen mes aangeraakt.

“Schuif” het vlees of andere spijsen niet van de schaal op uw bord.

Het is niet nodig, dat uw bord mooi schoon gemaakt wordt (zeker niet met brood!); evenmin hoeft ge uw soepbord schuin te houden om het allerlaatste druppeltje te kunnen bemachtigen.

Zijt ge gereed met eten, leg dan de vork, mes of lepel naast elkaar op het bord, lepel en vork met de holle kant naar boven. (Met het oog op het afhalen door het bedienend personeel aan de rechterzijde van het bord). Men houde in gedachten dat steeds links wordt opgediend en rechts afgehaald.

Op tafel staande versnaperingen mogen verleidelijk toeschijnen, bedwing uw mogelijk ongeduld tot ze worden rondgediend.

Wordt na het diner koffie of thee geserveerd, laat dan het lepeltje niet in het kopje staan, maar leg dit op 't schotelkje neer, dat men steeds in de hand neemt, als men met de andere het kopje aanvat.

Nog een enkel woord betreffende het “eten onder ons”.

Het zijn “onder elkaar” wordt zo dikwijls beschouwd als een reden om alle vormen en beleefheid uit het oog te verliezen: “het komt er dan niet zo op aan!”.

En toch, zo ergens, dan behoort hier de goede toon te worden hoog gehouden en beleefdheid tegenover de tafelgenoten te worden betracht.

Kleed u altijd behoorlijk.

Voer niet het hoogste woord en zeker niet op een te luide toon.

Wees bescheiden in het zich bedienen van de gerechten.

Gooi niet met brood of ander eten.

Maak niet steeds op- of aanmerkingen over de opgediende spijsen.

Vermijd alle mogelijke vrijpostigheden.

Wees niet luidruchtig bij het roepen van de bediende of kelner, doch tracht te volstaan met een wenk.

Bedenk, dat ook, ja vooral, onder kameraden goede vormen dienen te worden in acht genomen. En hoe dikwijls blijkt het dan, hoe weinigen in waarheid beschaafd, beleefd en kies zijn en hoe bij velen de voor het uiterlijk zo goede vormen niet anders zijn dan een dun vernisje, waaronder de ware ruwe, onbeschaafde natuur wordt verborgen. Slechts degene, die er zich op toelegt in de familiekring en “onder elkaar” goede en beschaafde vormen te verkrijgen, zal zich ook natuurlijk en ongedwongen in andere gezelschappen leren bewegen.

ROKEN

Roken is voor velen een groot genoegen, maar men vergete niet dat dit zeer egoïstische genot dikwijls voor dames en niet-rokende een plaag is.

Op straat met dames lopende, roke men niet; evenmin in een auto.

Ook roke men niet in de messroom aan boord of ontbijtzaal van een hotel, waar nog gasten aan tafel zitten, of nog verwacht kunnen worden.

Ofschoon roken tijdens ons werk aan boord niet verboden is, spreekt het vanzelf, dat we het rookgerei dadelijk neerleggen bij het aannemen van telegrammen en ook, wanneer we bezoek krijgen van een meerdere. Staande een gesprek voeren met een meerdere met een sigaret of sigaar in de hand moet als onbeleefd worden aangemerkt.

PASSAGIEREN

Het reizen heeft, in 't bijzonder voor de jongeren onder ons, veel aantrekkelijks.

Het zien van vreemde landen is een buitengewoon voorrecht, dat vooral een zeeman geniet.

Voor een jonge, sportieve kerel zal het leven aan boord een genot zijn, mits hij zich weet aan te passen aan zijn omgeving zonder echter zijn persoonlijkheid te kort te doen.

Helaas wordt het leven al te vaak bedorven door ruwe, onbehouwen klanten, die door hun houding en gesprekken een funeste invloed uitoefenen.

Denk aan de gevaren verbonden aan het bezoeken van bepaalde café's en andere huizen van vermaak!

Zoek uw vrienden uit, waarmee ge aan wal gaat.

Het gebeurt maar al te dikwijls, dat een "kameraad" u eens "iets van het leven zal laten zien"! En als het dan niet bij zien blijft, zijn de gevolgen veelal verschrikkelijk.

Hoe menige jonge kerel ging gezond van huis, om als een wrak – geestelijk en lichamelijk – terug te keren!

Indien ge in twijfel staat wat te doen in bepaalde omstandigheden, vraag U dan af: "Wat zou moeder hiervan zeggen?" En indien ge er niet voor uit zoudt durven komen, **doe het dan niet!**

Vermijd zo veel mogelijk het gebruik van alcoholische dranken; voor een zeeman is het café dikwijls een laatste pleisterplaats vóór ..... het bordeel.

En mocht het ongeluk u treffen, laat dan alle valse schaamte varen. Ga dan niet af op raadgevingen van anderen, "die zoiets wel eens meer bij de hand gehad hebben", maar **stel u onmiddellijk onder doktersbehandeling.**

OMGANG MET ANDEREN

Op de voorgaande bladzijden zijn meerdere wenken gegeven, hoe men zich heeft te gedragen met en tegenover anderen.

Men kan gerust zeggen, dat niets zo spoedig het gebrek aan beschaving bij een man verraadt als zijn houding tegenover dames.

Tegenover het publiek op mailschepen, klanten of aanstaande klanten van uw Maatschappij, kan men niet te beleefd en te correct zijn.

Vraagt men u om inlichtingen – ook buiten de diensturen – geef deze dan nooit zittende of liggende op een gemakkelijke stoel, of staande met de handen in de zak of met sigaar, sigaret of pijp in de mond. Er zijn ook lastige en moeilijke passagiers; het beste afweermiddel is voorkomendheid en beleefdheid, met als resultaat: waardering en respect.

Over het algemeen tutoyere de jongere de oudere niet vóór deze heeft te kennen gegeven, dat hij een meer intieme omgang wenst.

Ook een meerdere zal als regel de mindere niet tutoyeren.

Geschiedt zulks wel, dan geeft dit de laatste niet het recht om een gemeenzamere houding aan te nemen.

Wordt ge door een meerdere aangesproken, terwijl ge zit, sta dan onmiddellijk op!

"Zet de tering naar de nering" en betaal alles contant. Maak geen schulden.

Leen geen geld van kameraden; "lenen uit vriendschap" werd menigmaal oorzaak van wrok en vijandschap.

Leen nooit geld van uw meerdere, **maar zeker niet van uw ondergeschikte!**

Pas op, dat ge niet in handen valt van geldschieters en woekeraars.

Wees voor niemand, wie ook, borg!

En zo heurt het eigenlijk (uit het handboek Radiotelegrafist)

73, Wil Stilma PE1JRA

In andere bladen gelezen

VRA, Vlaamse Radio Amateurs nr 122, oktober 2013

Zelf een kunstantenne of "dummy load" maken (slot): door Willy Acke, ON4AW; Magnetisch veld van de zon kan zich elk moment omkeren: door Caroline Kraaijvanger; Hamnet: door Elmar van Mourik, PD3EM; China's Tianhe-2 is 's werelds beste supercomputer: door Ray, PA7RAY; Zo bepaalde men vroeger de tijd op zee: door Patrick Ryckaert, ON4CKZ; ESD Veilige SMD inspectie/ Soldeer werkplek: door Marc van Stralen, DK4DDS; Droom of doem? De opmars van de 3D-printer: door Marloes van Amerom, kennislink.nl; Schema nodig?: door Jean-Marie, ON7EN; [VRA vzw Brusselsesteenweg 113 2800 Mechelen <http://www.vra.be/>]

QST, (Engels) oktober 2013

Dipoles Atop a Vertical: by Frank Fahrlander, N7FF; EME – A New DXCC Challenge: by Robert Ramsaur, WA6MQF; The Cookie Tin Antenna – Making It Work: by John Portune, W6NBC; Light Bulbs and RFI – A Closer Look: by Mike Gruber, W1MG; The Mixing Bowl Special: by Ed Toal, N9MW; Done In One: Voltage-Controlled Audio Oscillator: by Paul Danzer, N1II; It Takes More than Two Antennas to Make an Omnidirectional Antenna: by Joel R. Hallas, W1ZR; Swapping Batteries, Remote Control and Trimming a Dipole: by Steve Sant Andrea, AG1YK; [QST; 225 Main St, Newington, CT 06111-1494, USA tel: 860-594-0200] www.arrl.org/qst

WorldRadio Online, (Engels) oktober 2013

Morse with a View: A CW QRP Adventure to Four State Lookout: by Randall Noon, KC0CCR; Someting Old, Someting New, Someting Borrowed, Someting Bleu, A day at the Beach, and One Ham's Search for a Lightweight Field Radio: by John Zaruba Jr., K2ZA; QCWA's WA4AW Named Radio Club of America Fellow: by Richard Fisher, KI6SN; A Digital Update from a Former 'Analog Man': by Cory GB Sickles, WA3UVV; Taking the TS-590S for a Spin – With the Sight-Challenged Op in Mind: by Patrick Tice, WA0TDA; Details Released on FOX-1 Space-Borne FM Repeater: by Terry Douds, N8KI; Contesting from the Great Outdoors – T-FR Style: by Richard Fisher, KI6SN; Studying 160-Meter Propagation: A Diamond in the Rough: by Carl Luetzelschwab, K9LA; Your Crazy Antenna Experiences, Please: by Kurt N. Sterba; <http://worldradiomagazine.com> [CQ Communications, Inc, 25 Newbridge Road Hicksville, NY 11801, Tel (+1)516-681-2922; 800-853-9797]

SPRAT, (Engels) The journal of the G QRP Club, Autumn 2013

Sudden PSK?: by Steve Hartley, G0FUW; The Mousetrap Receiver: by Johnny Apell, SM7UCZ; Labelling Projects: by Peter Howard, G4UMB; Auto Cut Off Circuit: by Bob Kellogg, AE4IC; Occam's Microcontroller: by Paul Darlington, M0XPD; The RR9 Short-wave Receiver: by Rev. Keith Ranger, G0KJK; Antenna hardware components and ideas: by Jesper Fogh Bang, OZ1XB; Antennas Anecdotes and Awards: by Colin Turner, G3VTT; Communications and Contests: by Dom Baines M1KTA; Review – SOTA Beams voltage monitor: by Graham Firth, G3MFJ; [G-QRP 9 Highlands Smithy Bridge Littleborough, Lanes. Tel +44 1706 377688 Home page: www.gqrp.com]

Wilt U meer weten...?

AllichtVerlichting

www.allichtverlichting.nl

Van kroonsteentje tot kroonluchter...en 1001 technische onderdelen

Oud Kerkhof 6

8601 EE Sneek

Op deze plaats zou uw advertentie kunnen staan.